

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی
مدیریت تحصیلات تکمیلی
با همکاری گروه کتابداری و اطلاع رسانی پزشکی

راهنمای منبع نویسی بر اساس شیوه نامه ونکوور

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱. چرا از منبع نویسی استفاده می‌شود؟	۳
۱-۲. نحوه منبع نویسی	۳
۱-۳. شیوه منبع نویسی در متون پزشکی	۳
۲. استناد درون متنی	۳
۳. فهرست منابع	۴
۴. نرم افزار منبع نویسی	۵
۵. راهنمای منبع نویسی در نرم افزار اندنوت	۵
۵-۱. کتاب چاپی	۵
۵-۲. مقالات مجلات	۶
۵-۳. مقالات کنفرانس ها	۸
۵-۴. پایان نامه های مقاطع تحصیلات تکمیلی	۹
۵-۵. صفحات وب	۹
۶. نحوه استفاده از نرم افزار اندنوت برای منبع نویسی	۱۱
۶-۱. نحوه استفاده از Style ارائه شده برای نرم افزار اندنوت	۱۱
۶-۲. نحوه استفاده از استایل KMU	۱۲
۶-۳. تبدیل اعداد فارسی به انگلیسی در فهرست منابع	۱۴

۱. چرا از منبع‌نویسی استفاده می‌شود؟

زمانی که از یک متن علمی برای نگارش در بخشی از طرح پژوهشی، مقاله و یا پایان‌نامه استفاده می‌شود، نیاز است تا به متن علمی مذکور اشاره شده و به عنوان منبع نوشته مورد استفاده، معرفی گردد. مهم‌ترین بخش در نگارش منابع (چه درون‌متنی و چه فهرست منابع) یکسان بودن نحوه نوشتن منابع است. یکی از دلایل مهم منبع‌نویسی، جلوگیری از سرقت ادبی و علمی است. ضمن اینکه خواننده می‌تواند برای درک بهتر مطلب به اصل منبعی که مورد استناد قرار گرفته است، مراجعه نماید.

۲-۱. نحوه منبع‌نویسی

معمولاً نگارش منابع (درون‌متنی و فهرست منابع) به دو صورت کلی انجام می‌شود: (۱) سبک الفبایی و (۲) سبک عددی.

در منبع‌نویسی به سبک الفبایی، زمان استناد درون‌متنی، نام نویسنده (گان) به همراه سال انتشار نوشته می‌شود و در انتهای کار پژوهشی فهرست منابع به صورت الفبایی نام خانوادگی نویسنده اول اضافه می‌گردند. یکی از شناخته‌شده‌ترین سبک‌های الفبایی نگارش منابع، سبک APA است.

در منبع‌نویسی به سبک عددی، هنگام استناد درون‌متنی، منابع به ترتیب استفاده و ورود در متن، شماره می‌گیرند و در انتهای کار پژوهشی به همان ترتیب اعداد درون متن، مرتب می‌شوند. مهم‌ترین سبک نگارش منابع به صورت عددی، سبک ونکوور است.

باقی سبک‌های منبع‌نویسی از یکی از دو سبک الفبایی یا عددی اقتباس شده‌اند نظیر سبک‌های شیکاگو و یا هاروارد.

۳-۱. شیوه منبع‌نویسی در متون پزشکی

شیوه‌نامه ونکوور یک شیوه‌نامه استاندارد است که عمدتاً برای منبع‌نویسی در علوم پزشکی استفاده می‌شود. این شیوه‌نامه به سبک عددی است و توسط کمیته بین‌المللی سردبیران مجلات پزشکی معرفی و توسعه داده شده است.

مهم‌ترین نکته حین استفاده از سبک ونکوور رعایت نکات ویرایشی دقیق همچون علامت‌گذاری، علائم نوشتاری و ترتیب جزئیات است.

در ادامه به نحوه نوشتن منابع و استناددهی در متن و نوشتن فهرست منابع به تفصیل اشاره می‌شود.

۲. استناد درون‌متنی

- استناد عبارت است از ارجاعی که به یک مدرک پیشین توسط یک مدرک تازه انتشار یافته داده می‌شود. در حقیقت استناد پشتوانه محکمی برای پژوهش تازه است.

- در شیوه‌نامه منبع‌نویسی دانشگاه علوم پزشکی کرمان که بر مبنای سبک ونکوور است، برای استناد به یک متن پژوهشی از اعداد فارسی درون پرانتز () استفاده می‌شود.
- نکته:** لازم است برای نگارش منابع برای استناد درون متنی و فهرست منابع، از نرم‌افزارهای منبع‌نویسی مانند اندنوت و یا مندلی استفاده شود. دلیل توصیه به استفاده از این‌گونه نرم‌افزارها، صرفه‌جویی در زمان و یکدستی نگارش منابع است.
- برای هر استناد در متن، یک عدد به منبع مورد نظر اختصاص می‌یابد. **مثال:** (۱)
- نکته:** اگر از یک منبع در جاهای مختلف متن پایان‌نامه استفاده شود، عددی که به آن منبع برای اولین بار اختصاص داده شده است، تغییری نخواهد کرد و در تمام متن، یکسان خواهد بود.
- اگر دو منبع به صورت متوالی در متن مورد استناد قرار گیرند، از ویرگول برای جداسازی آنها استفاده می‌شود. **مثال:** استناد درست: (۸، ۹)، استناد نادرست: (۸-۹).
- نکته:** اگر چند منبع غیر متوالی مورد استناد قرار گیرند و همچنین نگارش به صورت دو منبع متوالی، برای جداسازی اعداد از ویرگول استفاده می‌شود. **مثال:** (۸، ۱۳، ۱۷).
- اگر درون متن پایان‌نامه به چند منبع با شماره‌های متوالی استناد شود، برای حفظ توالی و همچنین جدا کردن عدد اول و آخر از خط فاصله (-) استفاده می‌شود. **مثال:** (۱۴-۱۸).
- حین نوشتن عدد استناد در متن، باید به نکات نگارشی و ویرایشی درون متن، توجه شود. به صورت کلی اعداد استناد با توجه به موقعیتی که در داخل متن دارند، باید قبل از ویرگول، نقطه، دو نقطه و ویرگول نوشته شوند.
- مثال:** در شاخص جی استناد به مقالات مورد توجه قرار می‌گیرد (۱۷)؛ مؤلفه‌های تأثیرگذار بر این شاخص عبارتند از (۵۶):
- ۳. فهرست منابع**
- پس از ارائه منابع مورد استفاده به صورت استناد درون متنی در پایان‌نامه، لازم است تا فهرست کامل منابع استفاده شده در انتهای پایان‌نامه آورده شود.
- فهرست منابع شامل تمامی اطلاعات کتابشناختی منابعی است که در متن پایان‌نامه به آنها استناد شده است.
- بر اساس شیوه‌نامه دانشگاه علوم پزشکی کرمان، تمامی منابع باید به زبان انگلیسی نوشته شوند. لذا منابع فارسی زبان، باید به انگلیسی ترجمه شوند.
- در انتهای منابع فارسی باید عبارت [In Persian] به صورت دستی اضافه شود.

۴. نرم افزار منبع نویسی

بر اساس شیوه نامه دانشگاه علوم پزشکی کرمان، لازم است برای منبع نویسی و ایجاد فهرست منابع از نرم افزار اندنوت یا مندلی استفاده شود. در حال حاضر استایل ویرایش شده منطبق با شیوه نامه ونکوور در نرم افزار اندنوت در سایت تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل دانلود و استفاده است.

رعایت برخی نکات برای استفاده از نرم افزار اندنوت ضروری است:

- بهتر است برای انتقال اطلاعات کتابشناختی منابع به نرم افزار اندنوت، به جای موتوری جستجوی Google Scholar از پایگاه های اصلی استفاده شود.
- در صورتی که از موتور جستجوی Google Scholar استفاده می شود، باید درستی فیلدهای تکمیل شده مورد بررسی قرار گیرد و در صورت نقص در هر یک از فیلدهای الزامی، اطلاعات مربوطه به صورت دستی تکمیل شود. در حین تکمیل اطلاعات بایستی به حروف بزرگ و کوچک دقت شود.
- در منبع نویسی به سبک ونکوور، عنوان مجله بایستی به صورت کوتاه شده، نوشته شود که در این خصوص اطلاعات لازم در بخش ۲-۵ ارائه شده است.

۵. راهنمای منبع نویسی در نرم افزار اندنوت

در این قسمت شیوه منبع نویسی انواع منابع همراه با مثال و نکات ضروری ارائه شده است.

۱-۵. کتاب چاپی

عناصر استناددهی کتاب چاپی

Author(s). Title. Edition of book if later than 1st ed. Place Published : Publisher; Year.

- کتاب با یک تا شش نویسنده

مثال:

Englander I, Wong W. The architecture of computer hardware, systems software, and networking : An information technology approach. John Wiley & Sons; 2021.

نکته:

- ✓ در صورتی که نسخه مورد استناد، اولین ویرایش کتاب باشد، فیلد Edition تکمیل نمی شود.
- ✓ در صورتی که کتاب بیش از یک نویسنده داشت، نویسندگان با ویرگول از یکدیگر جدا می شوند.

- کتاب با بیش از شش نویسنده

مثال:

Fauci AS, Braunwald E, Kasper DL, Hauser SL, Longo DL, Jameson JL, et al., editors. Harrison's principles of internal medicine. New York : McGraw Hill; 2008.

نکته:

- ✓ در صورتی که نسخه مورد استناد، اولین ویرایش کتاب باشد، فیلد Edition تکمیل نمی شود.
- ✓ اگر تعداد نویسندگان بیش از شش نفر باشند، پس از نام نویسنده ششم علامت ویرگول درج و کلمه et al اضافه شود.

• کتاب با ویرایش های مختلف

مثال:

Miles DA, Van Dis ML, Williamson GF, Jensen CW. Radiographic imaging for the dental team. 4th ed. St. Louis : Saunders Elsevier; 2009.

نکته:

- ✓ شماره ویرایش بعد از عنوان کتاب آورده شود و در فیلد Edition درج شود.
- ✓ ed مخفف ویرایش است.
- ✓ در تکمیل فیلد Edition باید برحسب مورد از مخفف های rd, nd یا th همراه با شماره ویرایش کتاب استفاده کرد. به عنوان مثال برای ویرایش دوم 2nd، برای ویرایش سوم 3rd و برای ویرایش چهارم 4th استفاده شود.

۲-۵. مقالات مجلات

• عنوان کوتاه شده مجلات

- ✓ عناوین مجلات باید صورت کوتاه شده در فیلد Journal نوشته شوند (در اغلب منابع نویسی های الکترونیک، این فیلد به صورت خودکار با عنوان کامل مجله تکمیل می شود. لذا لازم است تا عنوان کوتاه شده به صورت دستی یا الکترونیک به جای عنوان کامل مجله قرار گیرد). به عنوان مثال عنوان کامل مجله Discover Social Science and Health باید به عنوان کوتاه شده آن یعنی Discov Soc Sci Health تغییر کند. دقت شود که عنوان کوتاه شده منظور از حروف اول اسم یک مجله نیست. مثلاً برای این مجله عنوان کوتاه شده، اختصار DSSH نیست.
- ✓ بهترین راه برای دستیابی به عناوین کوتاه شده مجلات رجوع به سایت NLM Catalog به آدرس ذیل و جستجوی نام مجله در جعبه جستجوی این سایت است.

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/nlmcatalog/>

- ✓ در صورتی که عنوان مجله مورد نظر در سایت NLM یافت نشد، باید برای دستیابی به عنوان کوتاه مجلات در پایگاه های ذیل جستجو شود:

1. CAS Source Index (CASSI) Search Tool : <https://cassi.cas.org/search.jsp>

2. ISI Journal Title Abbreviations : http://www.zxlei.cn/science/isi/E_abrvjt.html
3. Index Medicus - abbreviations of journal titles :
<http://www2.bg.am.poznan.pl/czasopisma/medicus.php?lang=eng>
4. Journal Abbreviation Database : <http://www.journalabbr.com/>
5. Genamics JournalSeek : <http://www.journalseek.net/>

✓ در صورتی که عنوان کوتاه شده مجله‌ای در هیچ پایگاهی آورده نشده باشد، باید عنوان کامل آن نوشته شود.

• مقالات چاپی با یک تا شش نویسنده

عناصر استناددهی به مقالات چاپی

Author(s). Title . Abbreviated journal title. Year;Volume(Issue):Pages.

مثال:

Abbasalizadeh S, Ebrahimi B, Azizi A, Dargahi R, Tayebali M, Ghadim ST. Review of constipation treatment methods with emphasis on laxative foods. Curr Nutr Food Sci. 2020;16(5):675-88.

• مقالات چاپی با بیش از شش نویسنده

مثال:

Bahardoost M, Karimi S, Hejrati A, Naserifar F, Namdar P, Chaharmahali A, et al. A comparison between polyethylene glycol and abdominal massage on symptoms and quality of life improvement in functional constipation: A randomize clinical trial study. Journal of Isfahan Medical School. 2018;36(480):557-63.

• مقالات الکترونیکی

عناصر استناددهی

Author(s). Title. Periodical Title [Internet]. Year Date Accessed [cited Year Cited Date Cited]; Volume(Issue) :Pages. 'Available from:' URL.

مثال:

Tasdemir T, Yesilyurt C, Ceyhanli KT, Celik D, Er K. Evaluation of apical filling after root canal filling by 2 different techniques. J Can Dent Assoc [Internet]. 2009 Apr [cited 2009 Jun 14];75(3):5-8. Available from : <http://www.cda-adc.ca/jcda/vol-75/issue-3/201.html>

نکته:

✓ تاریخ دسترسی (استناد) به مقاله بایستی در فیلد Date accessed به ترتیب سال دسترسی، ماه (سه حرف اول) و روز درج شود.

✓ URL یا شناسه DOI در فیلد مرتبط درج شود.

۳-۵. مقالات کنفرانس‌ها

• کنفرانس‌های منتشر شده (Published conference paper)

عناصر استناددهی

Author. Title. In: Editor, editor. editors. Conference Name; Date; Conference Location. Place Published: Publisher; Year. p. Pages.

مثال:

Bengtsson S, Solheim BG. Enforcement of data protection, privacy and security in medical informatics. In: Lun KC, Degoulet P, Piemme TE, Reinhoff O, editors. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics. 1992 Sep 6-10; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North Holland; 1993. p. 1561-5.

نکته:

✓ در صورتی که امکان انتقال اطلاعات کتابشناختی به نرم‌افزار اندنوت فراهم نباشد، بایستی منبع به صورت دستی وارد نرم‌افزار شده و اطلاعات مندرج در هر فیلد بر اساس شیوه‌نامه ارائه شده، اصلاح شوند.

✓ نام ویراستار بعد از کلمه In اضافه شود.

✓ عنوان کنفرانس بعد از عبارت Proceedings if در فیلد Conference Name درج شود.

✓ تاریخ دقیق برگزاری کنفرانس در فیلد Date به ترتیب سال، ماه (سه حرف اول) و روز درج شود.

✓ محل کنفرانس به صورت نام شهر و کشور برگزار کننده کنفرانس در فیلد Conference Location اضافه شود.

✓ نام ناشر در فیلد Publisher اضافه گردد.

✓ سال نشر کنفرانس در فیلد Year آورده شود.

• کنفرانس‌های منتشر شده (Conference proceedings)

عناصر استناددهی

Author, editor(s). Title. Conference Name; Year of Conference Date; Conference Location. Place Published : Publisher; Year Published.

مثال:

Kimura J, Shibasaki H, editors. Recent advances in clinical neurophysiology. Proceedings of the 10th International Congress of EMG and Clinical Neurophysiology; 1995 Oct 15- 19; Kyoto, Japan. Amsterdam : Elsevier; 1996.

۴-۵. پایان‌نامه‌های مقاطع تحصیلات تکمیلی

عناصر استناددهی

Author. Title [Thesis Type]. Place Published : University; Year.

مثال:

Najafi B. Designing a model of health tourism marketing in Iran [MSc thesis]. Tehran : Iran : Iran University of Medical Sciences; 2018.

نکته:

✓ نوع پایان‌نامه برحسب مورد در فیلد Thesis type درج شود؛ نوع پایان‌نامه در مقطع دکترای تخصصی Dissertaion و کارشناسی ارشد MSc thesis است.

۵-۵. صفحات وب

• نکات ضروری حین منبع‌نویسی صفحات وب

✓ زمانی که به یک وبسایت استناد داده می‌شود، به طور معمول از اطلاعات موجود در صفحه اصلی استفاده می‌شود.

✓ هنگام استفاده از وبسایت از آدرس URL استفاده می‌شود.

✓ بعد از آدرس URL، نقطه قرار نمی‌گیرد بجز موارد زیر:

۱. اضافه کردن عبارت [In Persian] بعد از آدرس URL.

۲. پایان یافتن آدرس با علامت /

- صفحه وب دارای نویسنده

عناصر استناددهی

Author OR organization's name. Title [Type of Medium]. Place Published (if available) : Publisher's name; Year [Cited date Access Year Access Date]. Available from : URL

مثال:

Azizi T. Iran's dialysis perspective in 2021 [Internet]. Iran : Dialysis News; 2020 [cited 2022 Oct 10]. Available from : <https://dialysis.news/14000106/>.

نکته:

- ✓ در صورتی که نام نویسنده مشخص نباشد، نام سازمان در فیلد Author آورده شود.
- ✓ واژه Internet در فیلد Type of Medium نوشته شود.
- ✓ سال، ماه (سه حرف اول) و روز دقیق دسترسی به وب سایت در فیلد Access Date درج شود.
- ✓ آدرس وب سایت در فیلد URL نوشته شود.

- صفحه وب سایت فاقد نام نویسنده

عناصر استناددهی

Title [Type of Medium]. Place Published (if available) : Publisher's name; Year [Cited date Access Year Access Date]. Available from : URL

مثال:

Treatments for constipation : A review of systematic reviews [Internet]; Ottawa (ON) : Canadian Agency for Drugs and Technologies in Health; 2014 [cited 2022 30 June]. Available from : <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK263445/>.

۶. نحوه استفاده از نرم افزار اندنوت برای منبع نویسی

برای استفاده از نرم افزار اندنوت، پس از نصب بایستی افزونه آن در نرم افزار Microsoft Word اضافه شود تا امکان استفاده از آن برای کاربر فراهم باشد. برای استفاده از این نرم افزار ذکر برخی نکات ضروری است که در ادامه به آنها پرداخته می شود.

۱-۶. نحوه استفاده از Style ارائه شده برای نرم افزار اندنوت

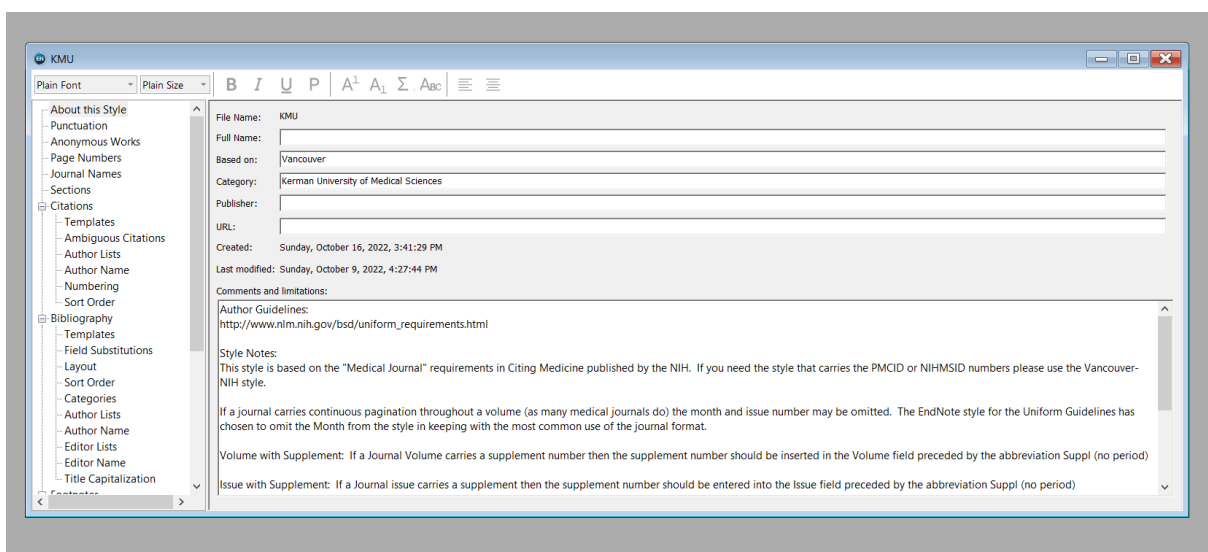
به منظور سهولت در کار با نرم افزار اندنوت، سبک نوشتاری و نکوور مطابق با شیوه نامه دانشگاه علوم پزشکی کرمان ویرایش شده و از سایت تحصیلات تکمیلی دانشگاه قابل دانلود است. به منظور جاگذاری فایل مورد نظر در نرم افزار اندنوت، بایستی مراحل زیر به ترتیب طی شوند:

۱. دانلود فایل style با عنوان KMU از سایت تحصیلات تکمیلی دانشگاه.

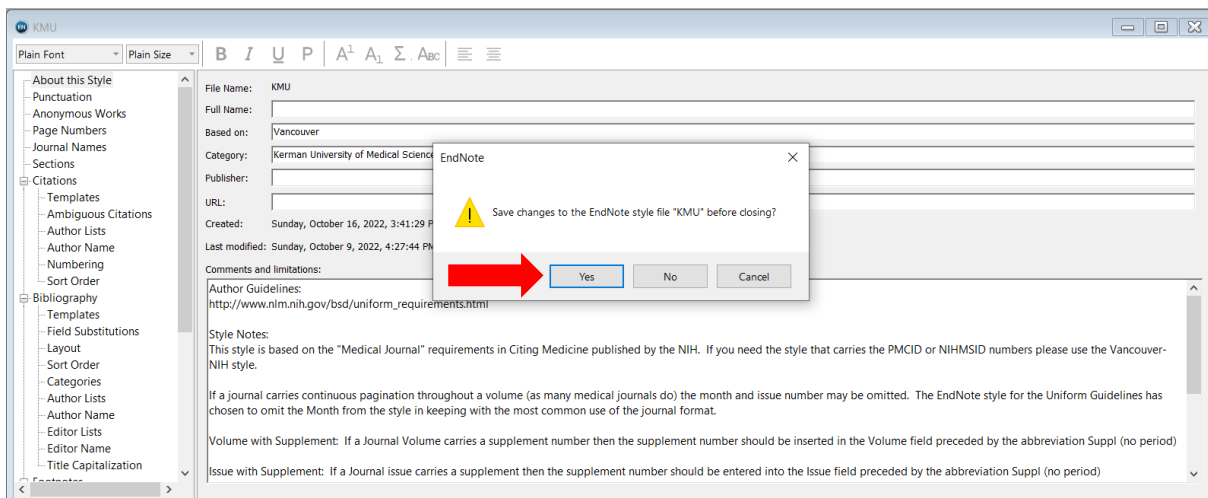
۲. مراجعه به پوشه دانلودهای سیستم و پیدا نمودن فایل KMU.

۳. باز کردن نرم افزار اندنوت.

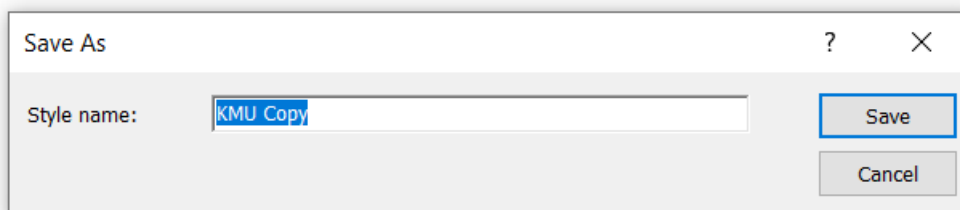
۴. با دو بار کلیک بر روی فایل KMU، این فایل در نرم افزار اندنوت باز می شود.

۵. انتخاب دکمه ضربدر برای ذخیره فایل KMU.

۶. پاک کردن کلمه Copy و زدن دکمه Save.

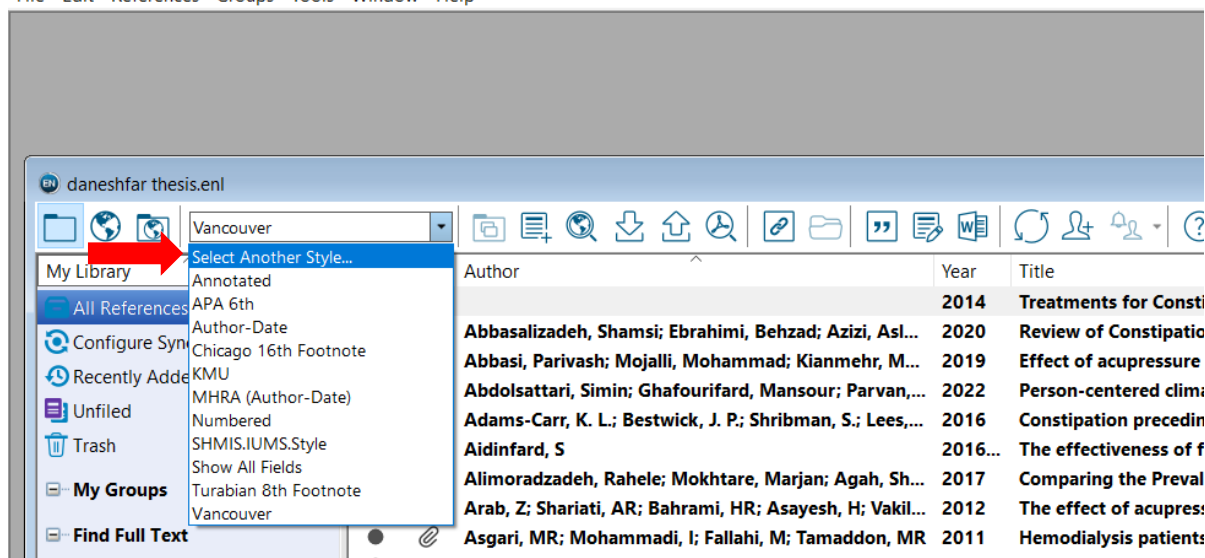

۶-۲. نحوه استفاده از استایل KMU

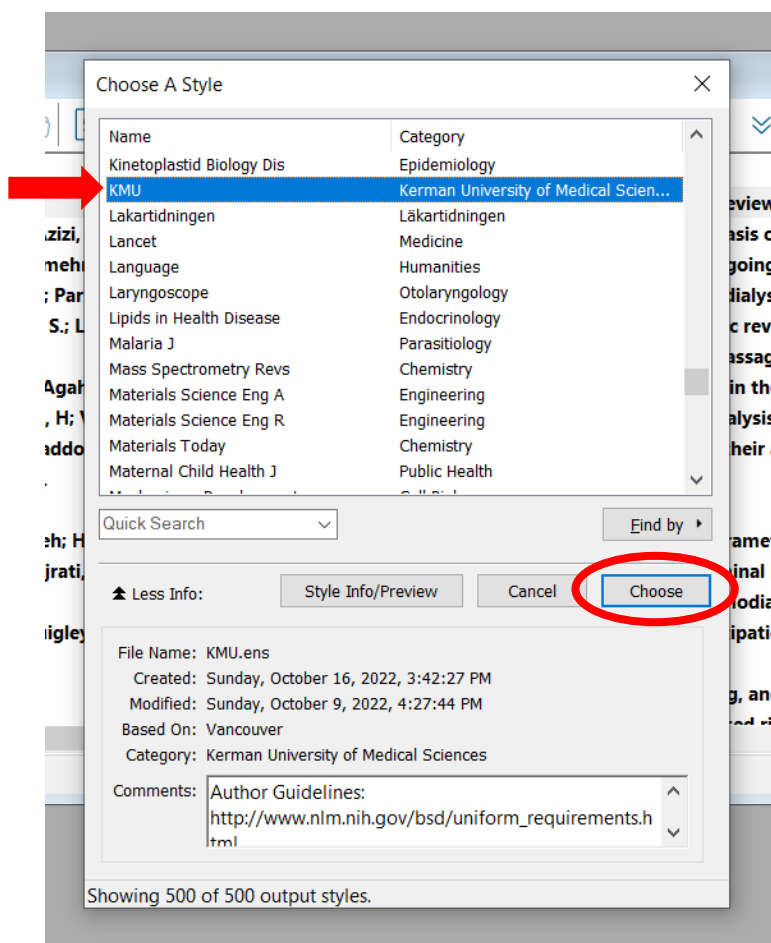
برای استفاده از استایل KMU برای منبع دهی، باید مراحل زیر دنبال شوند:

۱. باز کردن فایل Library مدنظر در نرم افزار اندنوت.

۲. انتخاب گزینه Select Another Style از منوی کشویی Bibliography Output style فایل Library.

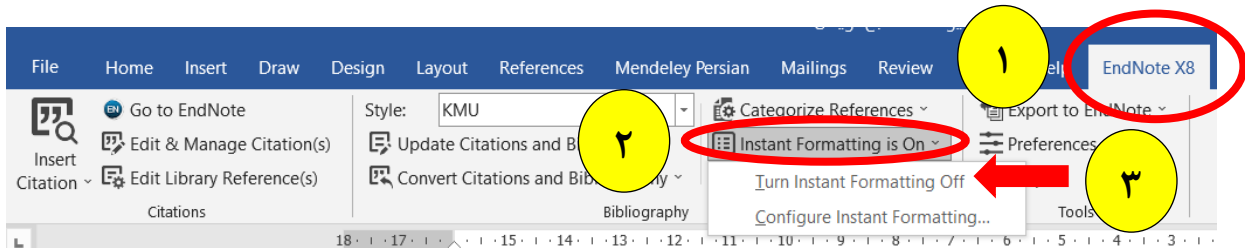
۳. در پنجره باز شده، یافتن نام KMU در لیست استایل های اندنوت که به ترتیب حروف الفبا مرتب شده اند و انتخاب دکمه Choose.

۳-۶. تبدیل اعداد فارسی به انگلیسی در فهرست منابع

گاه پیش می‌آید که با ورود اولین منبع از طریق نرم‌افزار اندنوت به ورد، شماره ترتیبی منابع، به فارسی درج می‌شوند، در حالی که منابع به زبان انگلیسی نوشته شده‌اند. برای برطرف شدن این مشکل لازم است این اقدامات صورت گیرد:

۱. مراجعه به تب Endnote در نرم‌افزار ورود و انتخاب گزینه Instant Formatting is Off.

۲. مراجعه به فایل پایان‌نامه که فهرست منابع قرار گرفته است و انتخاب تمام منابع.

۱. Abbasalizadeh S, Ebrahimi B, Azizi A, Dargahi R, Tayebali M, Ghadim ST, et al. Review of constipation treatment methods with emphasis on laxative foods. Current Nutrition & Food Science. 2020;16(5):675-88.

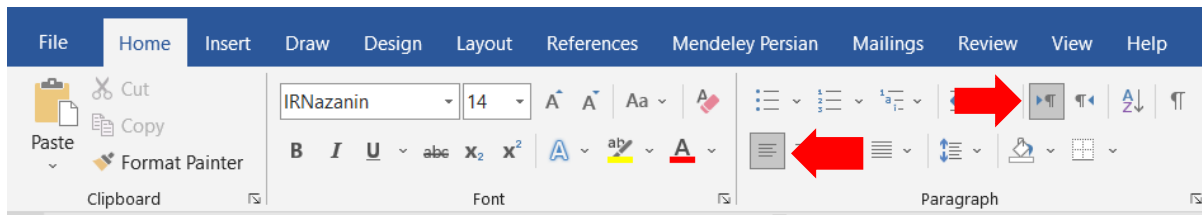
۲. Bahardoost M, Karimi S, Hejrati A, Naserifar F, Namdar P, Chaharmahali A, et al. A comparison between polyethylene glycol and abdominal massage on symptoms and quality of life improvement in functional constipation: A randomized clinical trial study. Journal of Isfahan Medical School. 2018;36] ۶۳-۵۵۷:(۴۸۰) In Persian.

۳. Adams-Carr KL, Bestwick JP, Shribman S, Lees A, Schrag A, Noyce AJ. Constipation preceding parkinson's disease: A systematic review and meta-analysis. Journal of neurology, neurosurgery, and psychiatry. 2016;87(7):710-6.

۴. Castner D. Management of patients on hemodialysis before, during, and after hospitalization: Challenges and suggestions for improvements. Nephrology nursing journal : journal of the American Nephrology Nurses' Association. 2011;38(4):319-30.

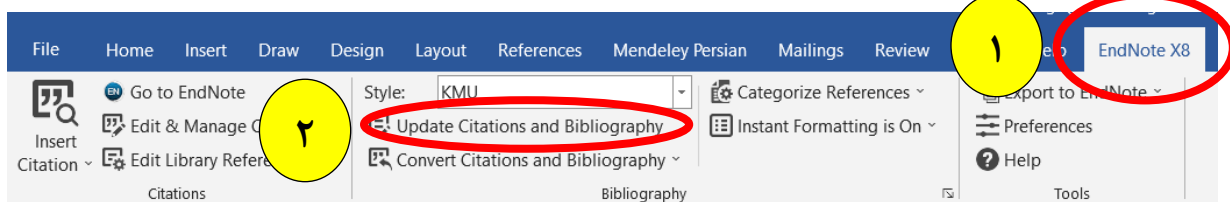
۳. پاک کردن فهرست منابع با استفاده دکمه Delete صفحه کلید.

۴. قرار دادن نشانگر موس در آخرین صفحه ورود و انتخاب حالت چپ چین از طریق تب Home در ورد.

۵. نوشتن کلمه References در ابتدای صفحه مدنظر.

۶. مراجعه به تب Endnote و انتخاب گزینه Update Citations and Bibliography.

تهیه و تنظیم: گروه کتابداری و اطلاع رسانی دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی